

עבודת השם

פרשת "בלח"ח

לאכול יותר, אלקה מכות. והתחילו להלקותו ובטרם ילקה מחצית מכות צווח אני לא יכול לסבול יותר מכות אשלם את הקנס. ונמצא שגם אכל גם לקה וגם שילם. כך פרעה שיעבד את ישראל במצרים אמר לו הקב"ה "שלח את עמי ויעבדני" או תלקה או תשלם שכר שעבודם ויען פרעה "מי ה' אשר אשמע בקולך לא ידעתי ה' וגם את ישראל לא אשלח" אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך שתשלם ותלקה ותשלם להם שכרם. עשרת המכות נערכו כשנה, כל מכה היו מכריזים בכל מצרים במשך שלושה שבועות ובשבוע הרביעי הייתה המכה לכל השבוע. וגם כך היה משפט המבול 12 חודש, וכן כך הוא משפט רשעים בגיהנום 12 חודש.

"וַיְהִי הַלַּיְלָה לַפְּנִימָה יוֹמָם בְּעֶמְדָּה עָנָו, לְנַחֲתָם הַדֶּרֶךְ..." (בשלח יצ"א) וזה משל למלך שהיה יושב ורן ובניו עומדים על ידו. בלילה נשל את האבוקה והלך לפניהם כדי להאיר להם את הדרך. באו גדולי המלכות וביקשו לקחת ממנו את האבוקה ואמרו: בשבילנו נאה ללכת לפני הבנים להאיר להם. אמר להם המלך: זה שלקחתי האבוקה בידי אין זה מפני שחסרים לי עבדים, אלא כדי להראות את חובתם של בני בפני כולם, כדי שכולם יחלקו להם כבוד. וכן כאן ביקש הקב"ה להראות לכל אומות העולם עד כמה הוא מחבב את בני ישראל כדי שיתיראו מהם ויבאו לחלוק להם כבוד. כי הקב"ה הוציא למסע זה כדי ללכת עמם במדבר והוא ית' עמם. וזה היה בשכותו של אברהם שליווה את המלאכים בשעה שיצאו מביתו, כי כן אומר הכתוב: ואברהם הולך עמם לשלחם (מעם לועז).

"וַיְבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּתּוֹךְ הַיָּם, בַּיַּבֵּשָׁה..." (בשלח יד"ב) כתוב "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים" ואילו כאן שינה הכתוב את הלשון וכתב בתוך הים ביבשה מה פשר שנוי הלשון? וגם צריך להבין מדוע להלן כתוב "והמים להם חמה" דהיינו חומה בלי אות ו' שעל זה דרשו חכמינו שנתמלא עליהם חמה? והביאור הוא שבבני ישראל היו שני סוגים, היו אנשים צדיקים המאמינים בה' ובעלי בטחון, והם קפצו תיכף לים עד כי באו מים עד נפש, וכמו שאמרו רבותינו שנחשון בן עמינדב קפץ ואחריו של שבט יהודה, והנה אמרו במדרש שהיה קטרוג מה נשתנו אלו מאלו? הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, והשיב השם יתברך, זכות האמונה והבטחון כדאי להם. אם כן יש לומר שלגבי אותם שהלכו מקודם בתוך הים באמונה ובביטחון, כתוב ויבואו בני ישראל בתוך הים, ואחרי זה היה היבשה, ולכן המים היה להם חומה, אבל אותם שלא היו מאמינים כל כך עד שראו בעיניהם היבשה בתוך הים, דהיינו קודם יבשה, עבורם היה המים חמה, כלומר שהיה קטרוג הנ"ל מה נשתנו אלו מאלו (לבוש יוסף).

"וַיְהִי, בְשִׁלַּח פְּרָעָה אֶת־הָעָם, וְלֹא־נָחַם אֱלֹהִים..." (בשלח יג"ז) כלומר, לפי מה שראינו קודם כי בני אפרים טעו בחשבון ויצאו ממצרים שלשים שנה קודם הזמן כדי ללכת לארץ כנען. אז באו עליהם הפלשתים והרגו את כולם והניחו את גוויותיהם בשדה ולא קברו אותם. ועד היום מוטלים עצמותיהם חמרים חמרים באמצע הדרך. ולכן אמר אלוקים אין טוב להנחות אותם דרך ארץ פלשתים, שמא יראו את עצמות אחיהם מוטלים בדרך, ויתפחדו ויחזרו למצרים. כי אע"פ שבני ישראל ידעו כיצד אירע דבר זה, אבל לדעת ולהרגיש הם שני דברים נפרדים, כי בוודאי בשעה שיראו את אחיהם מוטלים מתים יכנס דמיון בליבם והם ישובו. ומסיבה זו סיבב אותם הקב"ה מן הדרך הישרה בדרך ארוכה והובילם דרך פני המדבר לים סוף. ומכאן יכול אדם ללמוד עד כמה הוא צריך להרחיק עצמו מעבירה. שהרי אנו רואים כי הקב"ה בכבודו ובעצמו לא הוביל אותם בדרך הקצרה מחשש שמא יחזרו למצרים.

וזה שאמר הכתוב פן ינחם העם ראו כמה עם ישראל מפונק אחרי כל כך הרבה ניסים ודרך הטבע שמים יורדים מהשמים ולחם עולה מן ארץ והקב"ה הוריד להם לחם מן השמים ומים מן הארץ בארה של מרים ועל זה נאמר לא נחם אלוהים דרך ארץ פלישתים אלא עשה להם ניסים מעל הטבע. הקב"ה סיבב הכול למען יראו ויראו לדורות וזוהו ישאבו את האמונה לכן נאלץ לתת עשר מכות על מיצרים ולא מכה אחת שנאמר ויחוק ה' את לב פרעה ולא שילח את עם ישראל. אך בכל זאת פרעה ניקרא רשע כי ישנם מכות שהוא בעצמו יתחרט והיתעקש לא לשלח את עם ישראל ועל עקשנותו נענש מידה כנגד מידה משל למה הדבר דומה? למלך שאמר לעבדו, הבא לי דיגים מהשוק. הלך והביא לו דג מסריח ומקולקל... אמר לו המלך לעבדו: בחר לך אחד משלושה עונשים שאני משיל עליך, או שתאכל את הדג, או שתלקה מאה מכות, או שתשלם 100 זהובים. אמר העבד אני מעדיף לאכל וכשהתחיל לאכול בטרם גמר חצי דג נמאסה עליו נפשו ואמר אינני יכול

16:50	כניסת השבת
17:51	צאת השבת
17:12	שקיעה
18:24	ר. תם
6:41	הנץ

הפטרה: "ותשר דבורה"

יבא, עמלק; וילחם עם ישראל, ברפידים. (בשלה ייחזק) והוא היה האויב הראשון שהעז להילחם בישראל, לפי שישראל לא הכירו גדלות ה' אחרי שעשה להם כ"כ הרבה נסים והם עדיין ניסו את ה' ודברו דברים אלו. לכן הן ראויים לעונש. משל לאדם שהרכיב בנו על על כתפו ויצא לדרך. היה אותו הבן רואה חפץ ואומר: אבא, טול חפץ פלוני ותן לי. והוא היה נותן לו וכן שניה וכן שלישית. פגעו באדם אחד, אמר לו אותו הבן ראית את אבא? אמר לו אבא: אינך יודע היכן אני? השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו.

והנמשל הם ישראל שהוציאם הקב"ה ממצרים, הקיף אותם בענני כבוד. וכשבקשו לחם הוריד להם מן השמים. וכשביקשו בשר נתן להם השל, ואחרי כל זה העזו ואמרו היש ה' בקרבנו ולכן היו ראויים להיענש באותו צער, ודעו כי בשעה שעלו בני"י מן הים אסף עמלק אומות העולם ובא ללחום בישראל. אבל באותה שעה עמד משה בתפילה ואמר אז ישיר ובקש על ענין זה באמרו תיפול עליהם אימתה ופחד

בגדול זרועך ידמו כאבן. וכן היה, שחזר עמלק לאחוריו, אבל עכשיו שעשו ישראל העוון הזה, ניתן לו כוח לעמלק והוא חזר. ולכן אומר הכתוב: ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים. כלומר, העוון שעשו ישראל ברפידים הוא שגרם למלחמת עמלק. כי ברכת יצחק היה הקול קול יעקב והידיים ידי עשו. כלומר, כל זמן שקולו של יעקב יישמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אין הידיים ידי עשו אבל כשהקול קולו של יעקב ויתרפה במצוות אז יהיה כוח בידיו של עשו. ואמרו חכמים כי הטעם לשם הזה רפידים היה מפני שרפו ידיהם של ישראל מן התורה. ר"ל שלא ביקשו מאת השי"ת שייתן להם התורה כמו שביקשו לחם ומים. כי מאחר שכל יציאתם ממצרים הייתה בגלל אותה מטרה שיקבלו את התורה, היה ראוי שיבואו ויאמרו: מתי יגיע היום בו נקבל את התורה וזה שאמר הכתוב ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, שהיה צריך לומר ויבוא עמלק ברפידים וילחם בישראל. אלא לומר לך כי הכוח שהיה לעמלק להילחם בישראל נבע מתוך זה שבני"י התרפו עצמם מדברי תורה, ולא חשבו בהם (מעם לועז).

סיפור בהמשכים
"בר-מצווה מאוחרת" חלק ב

קיצור: "עזוב אותי", אמר האיש בזעף אל החסיד העומד מולו, "אל תציק לי בדברים האלה". זה היה בקיץ תשנ"ו. הרב אברהם ברקוביץ, העוסק כיום בגיוס משאבים לשיקום בית-חב"ד במומביי, היה אז צעיר שיצא לסייע לשלוחי חב"ד בעיר אנקורג', שבמדינת אלסקה. באותו יום עמד במרכז המבקרים המקומי והציע ליהודים להניח תפילין. **המשך:** שם, בחדרם של בני-הזוג, חגג מר ליונל בר-מצווה והניח תפילין בפעם הראשונה בחייו. לא היה קשה להבחין באושר שהציף אותו. הוא מיהר להתקשר אל בני משפחתו, וסיפר להם בהתרגשות על האירוע הגדול שחווה זה עתה. שנה לאחר מכן ביקר הרב ברקוביץ' את סבו וסבתו, המתגוררים בלוס-אנג'לס. הסב והסבתא לא נמנו עם שומרי המצוות, והיה ברור שבעניין זה הדעות חלוקות. עם זה, מערכת היחסים המשפחתית הייתה מצוינת, מתוך אהבה וכבוד. באותו ביקור אמר הרב ברקוביץ' לסבו כי היה רוצה לנסוע לבקר אצל מר ליונל ס', והסב התנדב להסיעו לשם ולהצטרף לביקור. כך שמע סבא את סיפורו של מר ליונל מפיו עצמו. עברו כמה ימים. ערב אחד, כשישב הרב ברקוביץ' בחברת סבו וסבתו, התגלגלה השיחה לחגיגת בר-המצווה היהודים מתעדת לערוך לבנו. הרב ברקוביץ' החל להתעניין בפרטי החגיגה, שמא יוכל לעזור בהכנת בן-דודו לקראת המאורע החשוב. לפתע קראה הסבתא: "מדוע אתה מתעניין כל-כך בבר-המצווה של בן-דודך, בעוד סבך מעולם לא חגג בר-מצווה?"... "האומנם?!", הפנה הנכד את מבטו אל סבו. הסב אישר, והוסיף ספק בהומור ספק ברצינות: "ואתה הוא אחד האשמים בכך"..." "אני?! מדוע?!", תמה הרב ברקוביץ'. "לאחר ששמעתי את סיפורו של מר ליונל, חשבתי שבעצם סיפור דומה אירע לי", השיב הסב. הוא התרווח בכורסתו והחל להעלות זיכרונות מימי ילדותו: "זה היה ב-1918. מגפת טיפוס קשה השתוללה ובני-אדם מתו כזובים. בעודי ברחם אימי נפטר אבי, ואני נולדתי יתום. אימי גידלה אותנו לבדה, ולצורך הפרנסה עמלה קשות בעבודה מפרכת. מעולם לא היה לי אבא שייקח אותי לבית-הכנסת, ובוודאי לא היה מי שיחגוג לי בר-מצווה". "אם כן, במה אשמת?!", שאל הרב ברקוביץ'. חייך הסב ואמר: "אתה אשם – כי מעולם לא הצעת לי לערוך בר-מצווה ולהניח תפילין!"... נרגש משמחה קרא הנכד: "סבא היקר! מחר בבוקר אערוך לך בר-מצווה!". למחרת בבוקר, על מרפסת הבית, במעמד קטן והנכד, חגג הסב בן השמונים ושמונה את בר-המצווה שלו, בעוד נכדו מניח עמו תפילין בפעם הראשונה בחייו... **סוף!**

פנית ההלכות
"דיני הולכה שאין בו סכנה בשבת"

מא. מותר למדוד לחולה את החום בשבת, במדחום כספית הרגיל, ואין בזה איסור לא משום איסור רפואה בשבת, ולא משום איסור מדידה בשבת. (ילקוט יוסף שבת כרך ד' עמוד קכא)

מב. מותר לנענע ולהוריד בשבת את הכספית שבמדחום קודם מדידת החום לצורך השימוש בו בשבת, ואין צריך להכינו מערב שבת. (ילקוט יוסף שבת כרך ד' עמוד קכג)

מג. מודד חום אלקטרוני (הפועל באמצעות בטרייה), אין להשתמש בו בשבת, אפילו אם הפעילוהו מערב שבת. וגם בחולה שיש בו סכנה אם אפשר בנקל למדוד לו את החום במכשיר שאינו אלקטרוני, נכון שלא ימדדו במכשיר אלקטרוני. (ילקוט יוסף שבת ד' עמוד קכג)

מד. החש בראשו, ומתחזק והולך כבריא, אף-על-פי כן מותר למדוד את דרגת חומו. (שם קכד)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפד בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאווגו וחנינה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורצון בן חוה	

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.
המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית: יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.ase@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"